

Užívateľská príručka ECTS

V Bruseli 6. februára 2009

Viac informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete (<http://europa.eu>).

Katalógové údaje sú uvedené na konci tejto publikácie.

Luxemburg: Úrad pre úradné publikácie Európskych spoločností, 2009

ISBN: 978-92-79-09728-7

doi: 10.2766/88064

© Európske spoločenstvo, 2009

Kopírovanie je povolené len so súhlasom autora.

Vytlačené v Belgicku

Vytlačené na bielom bezchlórovom papieri

**Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže odpovedať
na vaše otázky o Európskej únii**

Bezplatná telefónna linka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektorí operátori mobilných sietí nepovoľujú prístup k 00 800 číslam, alebo za tieto hovory účtujú poplatok.

Obsah

Úvod	5
1. ECTS a Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (bolonský proces)	6
2. Hlavné charakteristiky ECTS	7
3. Vysvetlenie - Hlavné charakteristiky ECTS	8
3.1. ECTS ako kreditový systém zameraný na študenta	8
3.2. ECTS a vzdelávacie výsledky	8
3.3. ECTS, úrovne a deskriptory úrovní	10
3.4. Kredity ECTS a pracovné zaťaženie	11
4. Implementácia ECTS na vysokých školách	12
4.1. Pridelovanie kreditov ECTS	12
4.2. Udeľovanie kreditov ECTS	16
4.3. Zhromažďovanie kreditov ECTS a progres	16
4.4. Prenos kreditov v ECTS	17
4.5. ECTS a celoživotné vzdelávanie	19
5. Zabezpečovanie kvality a ECTS	21
6. Kľúčové dokumenty ECTS	23
6.1. Katalóg predmetov	23
6.2. Prihláška študenta	25
6.3. Zmluva o štúdiu	26
6.4. Výpis výsledkov štúdia	27
7. Odkazy na ďalšie čítanie	28
7.1. Kreditové a kvalifikačné systémy	28
7.2. Tvorba kurikúl	29
7.3. Výsledky vzdelávania	29
7.4. Národné publikácie	29
8. Slovník pojmov	31
Príloha 1 Pohľad študujúcich na používanie ECTS	
Príloha 2 Smernice pre inštitúcie k uznávaniu študijných pobytov v zahraničí v rámci bilaterálnych dohôd	
Príloha 3 Tabuľka klasifikačnej stupnice ECTS	
Príloha 4 Kľúčové dokumenty	
Príloha 5 Prehľad vnútroštátnych právnych predpisov o počte hodín za akademický rok	

Úvod

Táto Užívateľská príručka ECTS obsahuje pokyny na implementáciu **Európskeho systému na prenos a zhromažďovanie kreditov (ECTS)**. Ponúka tiež kľúčové dokumenty ECTS. Príručka ponúka pomoc študujúcim, akademickým a administratívnym pracovníkom vysokoškolských inštitúcií, ako aj ďalším zainteresovaným stranám.

Užívateľská príručka 2009 rozpracováva predchádzajúcu verziu z roku 2005. Tá bola aktualizovaná s ohľadom na vývoj v bolonskom procese, rastúci význam celoživotného vzdelávania, vytváranie kvalifikačných rámcov a rastúci význam výsledkov vzdelávania. Bola napísaná s pomocou odborníkov asociácií zainteresovaných strán a poradcov ECTS, a predložená na konzultáciu asociácií zúčastnených strán, odborníkov z členských štátov a členov Skupiny pre následné činnosti vyplývajúce z bolonského procesu (Bologna Follow-Up Group). Európska komisia koordinovala tvorbu a konzultačný proces a je zodpovedná za konečné znenie Príručky.

ECTS¹ je nástroj, ktorý pomáha navrhnuť, opísať a poskytovať programy a udeľovať vysokoškolské kvalifikácie. Používanie ECTS, v spojení s kvalifikačnými rámcami založenými na vzdelávacích výsledkoch, robí programy a kvalifikácie transparentnejšie a uľahčuje uznávanie kvalifikácií. ECTS je možné aplikovať na všetky typy programov, bez ohľadu na spôsob ich poskytovania (v škole, na pracovisku), status študujúcich (denní, externí) a na všetky druhy učenia sa (formálne, neformálne a informálne).

V prvej časti príručky je ECTS zasadený do kontextu kvalifikačného rámca Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, vytvoreného prostredníctvom bolonského procesu. Táto časť taktiež odkazuje na úlohu ECTS v kvalifikačnom rámci pre Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania² (ďalej v tejto Príručke len bolonský kvalifikačný rámec).

Druhá časť obsahuje Hlavné charakteristiky ECTS. Tú tvorí stručný prehľad ECTS a jeho hlavných funkcií, o ktorých existuje široká zhoda. Hlavné charakteristiky ECTS sú tiež k dispozícii v samostatnej brožúre.

Časť 3 ponúka podrobné vysvetlenie hlavných charakteristík. Časť 4 poskytuje návod, ako možno ECTS implementovať vo vysokoškolských inštitúciách, zatiaľ čo časť 5 pojednáva o tom, ako ECTS dopĺňa nástroje inštitúcií na zabezpečovanie kvality.

Záverečné časti prezentujú kľúčové dokumenty ECTS, návrhy na ďalšie čítanie o témach súvisiacich s ECTS a slovníček pojmov používaných v tejto príručke.

---

¹ ECTS bol pôvodne vytvorený v roku 1989 ako pilotný projekt v rámci programu Erasmus, aby sa uľahčilo uznávanie študijných pobytov mobilných študentov v zahraničí.

² Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005) A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area; http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf

1. ECTS a Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (Bolonský proces)

ECTS je kreditový systém pre vysokoškolské vzdelávanie používané v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania, zahŕňajúce všetky krajiny³ zapojené do bolonského procesu.⁴ ECTS je jedným zo základných kameňov bolonského procesu.⁵ Väčšina bolonských krajín prijala ECTS pre svoje systémy vysokoškolského vzdelávania zákonom.

Okrem ďalších cieľov, bolonský proces má za cieľ *vytvorenie systému kreditov ako hlavného prostriedku na podporu najrozšírenejšej študentskej mobility*.⁶ ECTS prispieva k niekoľkým ďalším bolonským cieľom:

- ECTS kredity sú kľúčovým prvkom bolonského procesu kompatibilné s Európskym kvalifikačným rámcom⁷ pre celoživotné vzdelávanie (EQF).⁸
- Podľa Bolonského kvalifikačného rámca, prvý a druhý stupeň má svoje vlastné kreditové rozpätie (pozri bod 3.3). V dôsledku toho sa kredity ECTS používajú pri formulovaní národných kvalifikačných rámcov pre vysokoškolské vzdelávanie, ktoré môžu obsahovať podrobnejšie opatrenia k národným kreditom.
- ECTS umožňuje inštitúciám realizovať ciele zabezpečenia kvality (pozri bod 5). V niektorých krajinách je ECTS požiadavkou na akreditáciu vysokoškolských programov alebo kvalifikácií.
- ECTS tiež používa čoraz viac inštitúcií na iných kontinentoch, a tak hrá úlohu v rastúcej globálnej dimenzii bolonského procesu.

---

³ V niektorých krajinách národné systémy alebo systémy inštitúcií existujú paralelne s ECTS.

⁴ Bolonský proces má v súčasnosti 47 signatárskych krajín. Pre úplný zoznam pozri: <http://www.bologna2009benelux.org>

⁵ Webové stránky Sekretariátu Bolonského procesu Benelux 2009: <http://www.bologna2009benelux.org>

⁶ *tamtiež*

⁷ Pre úplný zoznam pozri: <http://www.bologna2009benelux.org/bologna/documents/QF-EHEA-May2005.pdf>

⁸ *Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning* (http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/rec08_en.pdf), 2008.

Tri úrovne bolonského rámca a podúroveň pre krátky stupeň zodpovedá úrovniam päť, šesť, sedem a osem EQF pre sektor vysokoškolského vzdelávania.

2. Hlavné charakteristiky ECTS

ECTS

ECTS je systém na zhromažďovanie a prenos kreditov zameraný na študenta, ktorý je založený na transparentnosti vzdelávacích výsledkov a procesov vzdelávania. Jeho cieľom je zjednodušiť plánovanie, poskytovanie, hodnotenie, uznávanie a overovanie kvalifikácií a jednotiek štúdia a súčasne uľahčiť mobilitu študentov. ECTS sa vo veľkej miere využíva vo formálnom vysokoškolskom vzdelávaní a môže sa uplatňovať aj na ďalšie aktivity celoživotného vzdelávania.

Kredity ECTS

Kredity ECTS sa udeľujú na základe pracovného zaťaženia, ktoré je potrebné na to, aby študenti dosiahli očakávané výsledky štúdia. Výsledky vzdelávania opisujú to, čo by mal študent vedieť, čomu by mal rozumieť a čo by mal byť schopný robiť po úspešnom ukončení procesu vzdelávania. Súvisia s deskriptormi úrovni vo vnútroštátnych kvalifikačných rámcoch a európskom kvalifikačnom rámci.

Pracovné zaťaženie vyjadruje objem času, ktorý študenti zvyčajne potrebujú na to, aby ukončili všetky vzdelávacie aktivity (ako prednášky, semináre, projekty, prax, samostatné štúdium a skúšky), ktoré sú potrebné na to, aby dosiahli očakávané výsledky vzdelávania.

Za pracovné zaťaženie v rozsahu celého roka formálneho vzdelávania (akademický rok) a s ním spojené výsledky vzdelávania sa udeľuje 60 kreditov ECTS. Pracovné zaťaženie študentov v priebehu akademického roka sa vo väčšine prípadov pohybuje v rozmedzí od 1 500 do 1800 hodín, pričom jeden kredit zodpovedá 25 až 30 hodinám práce.

Používanie kreditov ECTS

Kredity sa pridelujú za celé kvalifikačné alebo študijné programy, ako aj za ich vzdelávacie zložky (ako sú moduly, predmety, dizertačná práca, prax a laboratórne práce). Počet kreditov, ktoré sa za jednotlivé zložky pripisujú, vychádza z ich váhy vo vzťahu k pracovnému zaťaženiu, ktoré musia študenti absolvovať, aby vo formálnom kontexte dosiahli vzdelávacie výsledky.

Kredity sa jednotlivým študentom (denného alebo individuálneho štúdia) pridelujú po absolvovaní vzdelávacích činností vyžadovaných v rámci formálneho programu štúdia alebo jednotlivej zložky vzdelávania a na základe úspešného hodnotenia dosiahnutých výsledkov vzdelávania. V závislosti od rozhodnutia inštitúcie udeľujúcej akademický titul sa kredity môžu zhromažďovať s cieľom získať kvalifikáciu. Ak študenti dosiahli výsledky štúdia v inom vzdelávacom kontexte (formálnom, neformálnom alebo informálnom) alebo v inom období, súvisiace kredity môžu byť po úspešnom posúdení, potvrdení alebo uznaní týchto výsledkov štúdia udelené.

Kredity pridelené v jednom programe môžu byť prenesené do iného programu, ktorý ponúka tá istá alebo iná inštitúcia. Tento prenos sa môže uskutočniť len, ak inštitúcia udeľujúca akademický titul uzná kredity a s nimi spojené výsledky štúdia. Partnerské inštitúcie by sa mali vopred dohodnúť na uznávaní období štúdia v zahraničí. Prenos a zhromažďovanie kreditov sa uľahčuje využívaním kľúčových dokumentov ECTS (katalóg predmetov, formulár Prihlášky študenta, Zmluva o štúdiu a Výpis výsledkov štúdia) ako aj Dodatku k diplomu.

3. Vysvetlenie - Hlavné charakteristiky ECTS

Hlavné charakteristiky ECTS podávajú stručný náčrt Európskeho systému na prenos a zhromažďovanie kreditov. Táto časť ponúka podrobnejšie vysvetlenie pojmov a funkcií súvisiacich s ECTS. Ukazuje aj, ako tieto pojmy a funkcie fungujú vo vzájomnej interakcii, ako sa navzájom dopĺňajú, a tým umožňujú kľúčové funkcie ECTS: zhromažďovania prenos (pozri časť 4).

3.1. ECTS ako kreditový systém zameraný na študenta

Z hlavných charakteristík:

"ECTS je systém zameraný na študenta "

ECTS je systém zameraný na študenta, pretože pomáha inštitúcii, aby presunula dôraz pri tvorbe programu a jeho realizácii z tradičných prístupov orientovaných na učiteľa, k prístupom, ktoré sa prispôbujú potrebám a očakávaniam študentov. V rámci tradičných prístupov, ktoré sú zamerané na učiteľa, sa za hlavné prvky vzdelávacích programov považovali odborné požiadavky na predmet, vedomosti a vyučovací proces ako taký. Systém zameraný na študenta kladie pri tvorbe študijných plánov a poskytovaní vzdelávania do centra pozornosti učenie sa a dáva študentom viac možností výberu pokiaľ ide o obsah, spôsob, tempo a miesto učenia sa.

V prístupe, ktorý je systém zameraný na študenta, majú inštitúcie úlohu facilitátora a podporujú študentov, aby si tvorili svoje vlastné cesty učenia a pomáhajú im budovať svoje vlastné učebné štýly a skúsenosti. Pridelením kreditov vzdelávacím zložkám sa uľahčuje vytváranie flexibilných ciest vzdelávania. Okrem toho, ECTS v spojení s kvalifikačnými rámcami založenými na vzdelávacích výsledkoch:

- vytvára užšie prepojenie medzi študijnými programami a požiadavkami na trhu práce pomocou definovania vzdelávacích výsledkov, čím študujúcim umožňuje informovanú voľbu;
- podporuje širší prístup a účasť na celoživotnom vzdelávaní tým, že programy sú flexibilnejšie, a uľahčuje uznávanie predchádzajúcich výkonov;
- uľahčuje mobilitu v rámci danej inštitúcie alebo krajiny, z inštitúcie na inštitúciu, z krajiny do krajiny, a medzi rôznymi vzdelávacími sektormi a učebnými kontextami (t.j. formálnym, neformálnym a informálnym vzdelávaním).

3.2. ECTS a vzdelávacie výsledky

Z hlavných charakteristík:

"Výsledky vzdelávania opisujú to, čo by mal študent vedieť, čomu by mal rozumieť a čo by mal byť schopný robiť po úspešnom ukončení procesu vzdelávania."

Vzdelávacie výsledky sú overiteľné vyhlásenia o tom, čo by študenti, ktorí získali konkrétnu kvalifikáciu alebo absolvovali program alebo jeho časti, mali vedieť, čomu by mali rozumieť a čo by mali byť schopní robiť. Tak zdôrazňujú väzbu medzi vyučovaním, vzdelávaním a hodnotením.

Opisy vzdelávacích výsledkov spravidla charakterizuje použitie aktívneho slovesa vyjadrujúceho

vedomosti, porozumenie, schopnosť aplikácie, analýzu, syntézu a hodnotenie, atď.⁹

Používanie vzdelávacích výsledkov upresňuje ciele vzdelávacích programov, čím sa stávajú jasnejšie a zrozumiteľnejšie pre študentov, zamestnávateľov a ďalšie zainteresované strany. Tým tiež uľahčujú porovnávanie kvalifikácií a uznávanie dosiahnutých výsledkov.

V ECTS je formulácia výsledkov vzdelávania základom pre odhad pracovnej záťaže, a teda aj pre pridelenie kreditov. Keď tí, ktorí zodpovedajú za tvorbu študijných programov, vypracúvajú profil kvalifikácie a očakávané výsledky vzdelávania pre študijný program a jeho časti, kredity ECTS im pomôžu byť realistickí pri určovaní potrebného pracovného zaťaženia a rozumnom výbere pre učenie, vyučovanie a hodnotenie. Zainteresované strany, ako sú študenti a zamestnávatelia, môžu poskytnúť užitočné informácie k formulácii výsledkov vzdelávania.

Úspešné posúdenie výsledkov vzdelávania je predpokladom pre udelenie kreditov študentovi. Preto by vymedzenie výsledkov vzdelávania pre jednotlivé časti programu prvky malo byť vždy doplnené o jasné a vhodné hodnotiace kritériá pre udeľovanie kreditov, na základe ktorých bude možné zistiť, či študent získal požadované znalosti, vedomosti a schopnosti.

Existujú dva prístupy: výsledky vzdelávania sa môžu formulovať ako minimálne štandardy (opis minimálnych požiadaviek na úspešné zvládnutie) alebo ako typické referenčné body (opis očakávanej dosiahnutej úrovne úspešných študentov). V každom prípade musí byť jasné, ktorá definícia sa pri opise výsledkov vzdelávania používa.

Prístupy založené na výsledkoch vzdelávania taktiež umožňujú, aby sa vedomosti, zručnosti a kompetencie získané v iných kontextoch ako je formálne vysokoškolské vzdelávanie (neformálne alebo informálne vzdelávanie), mohli posúdiť, mohli mať pridelené kredity a na základe toho mohli byť uznané za účelom udelenia kvalifikácie (pozri časť 4.5).

Príklad 1 - "Výsledky vzdelávania" a "kompetencie", ako sú definované v kontexte európskeho vysokoškolského vzdelávania:

V Európe sa používa celý rad pojmov týkajúcich sa "výsledkov vzdelávania" a "kompetencií" s rôznymi významovými odtieňmi a v mierne odlišných referenčných rámcoch. Vo všetkých prípadoch sú však spojené s tým, čo bude študent po ukončení príslušnej vzdelávacej skúsenosti poznať, chápať a schopný robiť. Ich rozšírené využívanie je súčasťou posunu v paradigme, ktorá kladie študujúceho do centra skúsenosti vysokoškolského vzdelávania. Tento posun tvorí základ európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, bolonského procesu a ECTS.

1. V kvalifikačnom rámci pre EHEA (Bolonský rámec) sa výsledky vzdelávania (vrátane kompetencií) považujú za celkové výsledky vzdelávania. Rámec je založený na "Dublinských deskriptoroch", ktoré formulovala „Joint Quality Initiative“ (Spoločná iniciatíva pre kvalitu). Tieto deskriptory sa skladajú z generických vyhlásení k typickým očakávaniam alebo úrovniam kompetencií dosiahnutých výkonov a schopností, ktoré sa vzťahujú na bolonské stupne. Pojem kompetencia je v tomto prípade použitý v širšom zmysle, umožňujúci odstupňovanie schopností a zručností.

http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf

2. Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie rozlišuje vedomosti, zručnosti a kompetencie. Používa nasledovnú definíciu: „kompetencia je preukázaná spôsobilosť použiť vedomosti, zručnosti a osobné,

⁹ Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005) *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*, p. 38 http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

sociálne a/alebo metodologické schopnosti v pracovných alebo študijných situáciách a v odbornom a osobnom rozvoji. V kontexte Európskeho kvalifikačného rámca je kompetencia opísaná vo vzťahu k zodpovednosti a samostatnosti.“ V tomto prípade sa pojem kompetencia chápe v menšom rozsahu ako schopnosť previesť poznatky do praxe. (http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eaf/rec08_en.pdf)

3. Tuning („ladenie“ vzdelávacích štruktúr v Európe) jasne rozlišuje medzi vzdelávacími výsledkami a kompetenciami, aby sa rozlíšili rôzne úlohy najdôležitejších aktérov v procese učenia sa: akademických pracovníkov a študentov. Pre Tuning kompetencie predstavujú dynamickú kombináciu vedomostí, chápania, zručností, schopností a postojov a rozlišuje sa medzi tými, ktoré sú špecifické pre predmet, a generickými. Podporovanie kompetencií je predmetom procesu učenia sa a vzdelávacieho programu. Podľa Tuningu, vzdelávacie výsledky vyjadrujú úrovne kompetencie, ktorú získal študujúci. Výsledky vzdelávania formulujú akademickí pracovníci, pokiaľ možno na základe vstupov od interných a externých zainteresovaných aktérov. (<http://tuning.unideusto.org/tuningeu> alebo <http://www.ruq.nl/let/tuningeu>)

3.3. ECTS, úrovne a deskriptory úrovni

Z Hlavných charakteristík ECTS:

„Výsledky vzdelávania súvisia s deskriptormi úrovni v národných kvalifikačných rámcoch a európskom kvalifikačnom rámci.“

Európske a národné kvalifikačné rámce sú založené na dohodnutej úrovni deskriptorov, so vzdelávacími výsledkami a kreditmi súvisiacimi s týmito úrovňami. Bolonský rámec má dohodnuté opisy stupňov so vzdelávacími výsledkami a príslušnou škálou kreditov. Bolonské deskriptory jednotlivých stupňov sú známe ako 'Dublinské deskriptory'¹⁰:

"Dublinské deskriptory ponúkajú generické výpovede o typických očakávaniach úspechov a súvisiacich schopností spojených s kvalifikáciou, ktorá predstavuje koniec každého stupňa bolonského cyklu. Oni nie sú určené na to, aby boli normatívne, nepredstavujú hranicu alebo minimálne požiadavky a nie sú vyčerpávajúce; podobné alebo rovnocenné charakteristiky môžu byť doplnené alebo nahradené. Deskriptory sa snažia zistiť charakter celej kvalifikácie." ¹¹
(Pre ďalšie informácie o Dublinských deskriptoroch pozri odkazy na bibliografiu.)

Prvé dva bolonské stupne sú spojené s nasledujúcim rozsahom ECTS kreditov:¹²

- Prvý stupeň kvalifikácií zvyčajne zahŕňa 180 – 240 ECTS kreditov.
- Druhý stupeň kvalifikácií zvyčajne zahŕňa 90 až 120 ECTS kreditov, s minimálne 60 ECTS kreditov na úrovni druhého cyklu.

Tieto rozpätia kreditov ECTS sa riadia základnými princípmi ECTS, že 60 ECTS kreditov zodpovedá pracovnej záťaži typickej pre akademický rok riadneho štúdia¹³ v študijných programoch v rámci

¹⁰ tamže, s. 65

¹¹ Bologna Working Group on Qualifications Framework (2005) A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, p. 65 http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

¹² V súčasnosti neexistuje konsenzus o užitočnosti kreditov pre tretí stupeň, ale technicky je možné prideliť kredity každému stupňu.

¹³ Vo väčšine prípadov sa pracovné zaťaženie študenta pohybuje v rozmedzí od 1500 - 1800 hodín za akademický rok, pričom jeden kredit zodpovedá 25 až 30 hodinám práce (pozri tiež Prílohu 5).

formálneho vzdelávania. Toto pravidlo sa uplatňuje na všetky vysokoškolské kvalifikácie nezávisle od ich stupňa.

Národné kvalifikačné rámce môžu obsahovať úrovne (alebo kvalifikácie medzi stupňami) v rámci troch bolonských stupňov vzdelávania (napr. krátky cyklus v rámci prvého stupňa). Tieto úrovne umožňujú inštitúciám, aby štruktúrovali jednotlivé kvalifikácie a regulovali progres počas kvalifikácie.

Kredity sú vždy popísané úrovňou, na ktorej sa pridelujú na základe úrovne vzdelávacích výsledkov programu alebo komponentu. Iba kredity udelené na príslušnej úrovni sa môžu zhromažďovať na dosiahnutie kvalifikácie. Zodpovedajúcu úroveň stanovujú národné a inštitucionálne pravidlá postupu (pozri tiež časť 4.3).

3.4. ECTS kredity a pracovné zaťaženie

Z Hlavných charakteristík ECTS:

„Pracovné zaťaženie vyjadruje objem času, ktorý študenti zvyčajne potrebujú na to, aby ukončili všetky vzdelávacie aktivity (ako prednášky, semináre, projekty, prax, samostatné štúdium a skúšky), ktoré sú potrebné na to, aby dosiahli očakávané výsledky vzdelávania.“

Predtým, ako začneme odhadovať pracovné zaťaženie spojené s programom alebo vzdelávacím komponentom, mali by byť definované výsledky vzdelávania. Tieto výsledky vzdelávania sú základom pre výber vhodných učebných aktivít a konzistentné odhadovanie pracovného zaťaženia, ktoré je potrebné na ich dosiahnutie.

Odhad pracovného zaťaženia nesmie byť založený iba na kontaktných hodinách (t.j. hodinách, ktoré študenti strávia činnosťou riadenou pedagogickými pracovníkmi), ale zahŕňa všetky vzdelávacie aktivity, ktoré sa vyžadujú na dosiahnutie očakávaných vzdelávacích výsledkov, vrátane času vynaloženého na samostatnú prácu, povinnú pracovnú stáž, prípravu na skúšky a čas potrebný na absolvovanie skúšky. Inými slovami, semináre a prednášky môžu vyžadovať rovnaký počet kontaktných hodín, ale jedni môžu vyžadovať výrazne väčšiu záťaž ako ostatné, pretože sa líšia v množstve samostatnej prípravy študentov.

Odhad pracovného zaťaženia by mal byť pravidelne upresňovaný prostredníctvom pravidelného monitorovania a spätnej väzby študentov.

4. Implementácia ECTS na vysokých školách

Táto časť poskytuje vysokým školám niektoré inštrukcie a vysvetlenie, ako riešiť hlavné kroky pri implementácii ECTS. Cieľom je ukázať, ako je najlepšie možné využiť ECTS na získanie maximálnej pridanej hodnoty pre študentov.

4.1. Pridelovanie kreditov ECTS

Z Hlavných charakteristík ECTS:

„Kredity sa pridelujú za celé kvalifikácie alebo študijné programy, ako aj za ich vzdelávacie zložky (ako sú moduly, predmety, dizertačná práca, prax a laboratórne práce).“

Pridelovanie kreditov je proces pričlenenia určitého počtu kreditov kvalifikáciám či programom alebo vzdelávacím zložkám. Kredity ECTS sa pridelujú na základe typického pracovného zaťaženia potrebného na dosiahnutie požadovaných výsledkov vzdelávania.

Počet kreditov, ktorý je pridelený za celú kvalifikáciu alebo celému programu, závisí od národných alebo inštitucionálnych predpisov a príslušného stupňa bolonského rámca (pozri odstavec 3.3).

Na základe Hlavných charakteristík ECTS, že 60 kreditov sa prideluje za pracovné zaťaženie na jeden akademický rok riadneho štúdia, 30 kreditov sa zvyčajne prideluje za semester a 20 kreditov ECTS za trimester.

Kvalifikácie, ktoré majú oficiálne programy trvajúce tri plné akademické roky, majú pridelených 180 kreditov ECTS.

Každý akademický rok, semester alebo trimester je rozdelený na vzdelávacie zložky. Vzdelávacia zložka sa chápe ako samostatná a formálne štruktúrovaná vzdelávacia skúsenosť (ako napr. jednotka študijného programu, modul, seminár alebo pracovná stáž). Každá zložka by mala mať koherentný a explicitný súbor výsledkov vzdelávania, zodpovedajúce kritériá hodnotenia, definované pracovné zaťaženie a určený počet kreditov ECTS.

4.1.1 Pridelovanie kreditov vzdelávacím zložkám

Pridelenie kreditov jednej vzdelávacej zložke sa vykonáva ako súčasť tvorby kurikúl s odkazom na vnútroštátny kvalifikačný rámec, deskriptory úrovni a deskriptory kvalifikácií. Vo všeobecnosti je to zodpovednosť vysokej školy a akademických pracovníkov, ale v niektorých prípadoch môžu rozhodnúť aj vonkajšie subjekty.

Pred pridelovaním kreditov jednotlivým zložkám, by mala byť dosiahnutá dohoda na 'profile' konkrétneho študijného programu a s ním spojených vzdelávacích výsledkoch. Profilom sa rozumie opis programu z hľadiska jeho hlavných princípov a špecifických cieľov. Odporúča sa definovať tento profil po porade s príslušnými zainteresovanými aktérmi.¹⁴

¹⁴ Odborníci v tejto oblasti, sociálni partneri, pracovný trh - zástupcovia, zástupcovia študentov, atď
Pozri Tuning prístup k príkladom: <http://unideusto.org/http://www.ruq.nl/let/tuningeutuning/>
alebo <http://www.ruq.nl/let/tuningeu>

Na základe odborného profilu kvalifikácie, akademickí pracovníci navrhnu/vytvorí osnovy, v ktorých definujú vzdelávacie výsledky a pridelia kredity komponentom programu. Pridelovanie kreditov vzdelávacím zložkám je založené na ich váhe, pokiaľ ide o pracovné zaťaženie potrebné, aby študenti dosiahli vzdelávacie výsledky vo formálnom kontexte.

Existuje niekoľko prístupov k alokácii kreditov, a je na inštitúciách, aby rozhodli, ktorú metódu použijú. Alternatívy nižšie ilustrujú dva rôzne prístupy k pridelovaniu kreditov:

1)

Pedagogickí pracovníci definujú výsledky vzdelávania každej zložky programu, opíšu vzdelávacie aktivity a odhadnú budúce pracovné zaťaženie, ktoré študent zvyčajne potrebuje na vykonanie týchto aktivít. Návrhy sa zhromaždia, analyzujú a zosumarizujú a predpokladaná záťaž je vyjadrená v kreditoch.

Pri použití tohto prístupu sa všetci pedagogickí pracovníci podieľajú na procese pridelovania kreditov. Môžu podať svoje návrhy týkajúce sa výsledkov vzdelávania, a odhadovať pracovné zaťaženie potrebné na ich dosiahnutie. Prostredníctvom diskusie a definovaním priorít môžu dospieť k záverečnému rozhodnutiu na základe dostupných kreditov (60 na každý rok). Tento postup môže viesť k rôznym počtom kreditov, ktoré sú pridelené jednotlivým komponentom (napr. 3, 5, 8).

Použitím tejto voľby inštitúcie umožňujú maximálnu voľnosť pri navrhovaní každej zložky vo vzťahu k výsledkom vzdelávania a práce s tým súvisiaceho pracovného zaťaženia. Na druhej strane, komponenty rôznych veľkostí môžu byť problematické, pokiaľ ide o multidisciplinárne alebo spoločné programy alebo mobility.

2)

Vysoká škola sa môže tiež rozhodnúť od začiatku štandardizovať veľkosť vzdelávacej zložky, pričom každá z nich dostane rovnakú kreditovú hodnotu (napr. 5) alebo jej násobok (napr. 5, 10, 15), a tak preddefinovať počet kreditov, ktoré majú byť pridelené na zložku. V tomto prípade sa jednotky študijného programu často označujú termínom 'moduly'.

V rámci tejto vopred definovanej štruktúry, pedagogickí pracovníci definujú vhodné a uskutočniteľné výsledky vzdelávania a opíšu vzdelávacie aktivity na základe štandardnej veľkosti zložiek. Odhadnuté pracovné zaťaženie musí byť v súlade s počtom kreditov pre túto zložku.

Vďaka štandardizácii veľkosti komponentov sa umožnilo inštitúciám pružnejšie multidisciplinárne a interdisciplinárne prepojenie medzi programami. Na druhej strane, definícia výsledkov vzdelávania v rámci zložky je obmedzená preddefinovaným počtom kreditov, ktoré stanovuje pracovné zaťaženie a priori pre každú zložku.

Odporúča sa, aby v oboch prípadoch komponenty neboli príliš malé, aby sa predišlo fragmentácii programu. Tiež sa odporúča, aby komponenty neboli príliš veľké, pretože by to mohlo brániť interdisciplinárnym štúdiám a obmedzovať možnosti voľby v rámci študijných programov. Veľmi veľké komponenty sú problematické pre mobilných študentov na všetkých úrovniach – inštitucionálnej, národnej alebo medzinárodnej.

Bez ohľadu na spôsob pridelovania kreditov, hlavným kritériom pre určenie počtu kreditov je odhadnuté pracovné zaťaženie potrebné na dosiahnutie očakávaných výsledkov vzdelávania. Počet kontaktných hodín sa nesmie použiť ako základ pre pridelenie kreditov, pretože kontaktné hodiny sú len jedným prvkom pracovného zaťaženia študentov. Správne pridelovanie kreditov by malo byť súčasťou interného a externého zabezpečovania kvality vysokoškolských vzdelávacích inštitúcií.

4.1.2 Odhad pracovného zaťaženia v ECTS

Pri odhadovaní pracovného zaťaženia študentov musia inštitúcie zvážiť celkový čas potrebný pre študentov, aby dosiahli požadovaných výsledkov vzdelávania. Vzdelávacie aktivity sa môžu líšiť v rôznych krajinách, inštitúciách a odboroch, ale odhadované pracovné zaťaženie bude zvyčajne výsledkom súčtu:

- kontaktných hodín pre vzdelávacie zložky (počet kontaktných hodín týždenne x počet týždňov),
- času stráveného individuálnou alebo skupinovú prácou potrebnou na úspešné dokončenie vzdelávacej zložky (t.j. príprava pred a dokončenie poznámok po účasti na prednáške, seminári alebo laboratórnych prácach, zbieranie a výber relevantných materiálov, potrebná revízia, štúdium týchto materiálov, písanie referátov/projektov/záverečných prác; praktické činnosti, napríklad v laboratóriu),
- času potrebného na prípravu na hodnotiaci proces a jeho absolvovanie (napr. skúšok),
- času potrebného na povinnú prax (pozri bod 4.1.3).

Ďalšie faktory, ktoré treba vziať do úvahy pre odhadnutie pracovného zaťaženia študentov v rôznych činnostiach, sú napríklad: navrhnutá vstupná úroveň¹⁵ študentov, pre ktorých je program (alebo jeho zložky) vytvorený; prístup k výučbe a vzdelávaniu a učenie a prostredie, v ktorom sa vzdelávanie realizuje (napr. semináre s malými skupinami študentov, alebo prednášky s veľmi veľkým počtom študentov) a typ zariadenia k dispozícii (napr. jazykové laboratórium, multimedialná miestnosť).

Vzhľadom na to, že pracovná záťaž je odhad priemernej doby, ktorú študenti strávili, aby dosiahli očakávané vzdelávacie výsledky, aktuálny čas, ktorý strávil jednotlivý študent, sa môže líšiť od tohto odhadu. Individuálni študenti sa líšia: zatiaľ čo niektorí postupujú rýchlejšie, iní pokračujú pomalšie.

4.1.3 Kredity ECTS a pracovné stáže

Ak sú pracovné stáže či stáže povinnou zložkou programu (alebo zložky programu), sú súčasťou vzdelávacích výsledkov a pracovného zaťaženia a je potrebné prideliť im kredity. V takom prípade sa počet kreditov pridelený pracovnej sťaži zahrnie do celkového počtu kreditov pre daný akademický rok.

---

¹⁵ "Vstupná úroveň" znamená úroveň výsledkov vzdelávania študentov, o ktorej sa predpokladá, že sa ju už podarilo študentom dosiahnuť v čase, keď vstupujú do programu.

Príklad 2 – Osvedčené postupy v oblasti vzdelávacích výsledkov a pridelovaní kreditov za pracovné stáže¹⁶

Pokiaľ ide o používanie výsledkov vzdelávania a kreditov pre pracovné stáže, nasledovný postup sa považuje za osvedčený:

- *Zmluva o štúdiu na pracovnú stáž (podpísaná príslušnou inštitúciou, študentom a zamestnávateľom), by mala opísať vzdelávacie výsledky, ktoré samajú dosiahnuť.*
- *Pracovné stáže by mali mať jasný postup pre hodnotenie vzdelávacích výsledkov a pridelovanie kreditov.*
- *Úlohy vysokých škôl, študentov a zamestnávateľov v procese vytvárania rovnako ako hodnotenia týchto výsledkov vzdelávania by mali byť jasné.*
- *Pedagogickí pracovníci vysokých škôl môžu vyžadovať odbornú prípravu zameranú na dohľad a riadenie pracovných stáží.*
- *Ak to vyžaduje program, pracovné stáže by mali byť integrálnou súčasťou učebných osnov.*

Rovnako ako u akejkoľvek inej vzdelávacej zložky, pedagogickí pracovníci by mali pri tvorbe učebných osnov definovať výsledky vzdelávania, ktoré sa majú dosiahnuť prostredníctvom odborných stáží. Tieto vzdelávacie výsledky by mali byť doplnené o metódy a kritériá hodnotenia. Je dôležité, aby metódy hodnotenia boli v súlade charakterom pracovnej stáže (napr. monitorovanie a hodnotenie tútora/učiteľa alebo správa vypracovaná študentom).

Rovnako ako u akejkoľvek inej vzdelávacej zložky, sa kredity za pracovné stáže udelia, len ak boli požadované výsledky vzdelávania dosiahnuté a ohodnotené.

Ak je pracovná stáž súčasťou organizovanej mobility (napr. praktická stáž Erasmus), Zmluva o štúdiu na pracovnú stáž (alebo Pracovný plán stáže; pozri kľúčové dokumenty v časti 6) by mali uvádzať počet kreditov, ktoré budú udelené, ak sa dosiahnu očakávané výsledky vzdelávania.

V prípade, že sa stáž realizuje počas formálneho vzdelávacieho procesu, ale nevyžaduje sa v rámci študijného programu, je však vhodné definovať výsledky vzdelávania a pracovné zaťaženie v Zmluve o štúdiu. Výsledky vzdelávania dosiahnuté v rámci nepovinnej stáže by mali byť aj tak zdokumentované vo Výpise výsledkov štúdia študenta, Dodatku k diplomu (pozri kľúčové dokumenty v časti 6) alebo v dokumente Europass mobilita.

Môžu byť tiež uznané udelením ECTS kreditov, ktoré budú v tomto prípade pridané k štandardnému počtu 60 ECTS kreditov za akademický rok.

4.1.4 Monitorovanie pridelovania kreditov

Pridelovanie kreditov novému programu alebo komponentu by malo byť overené podľa národných a/alebo inštitucionálnych pravidiel. Počas poskytovania programu by malo byť pridelovanie kreditov pravidelne monitorované, aby sa overilo, či je odhadnuté pracovné zaťaženie reálne. Overovanie a monitorovanie pridelovania kreditov, rovnako ako ďalšie aspekty kreditového systému, by mali byť súčasťou interných inštitucionálnych postupov pre zabezpečovanie kvality.

---

¹⁶ Tuning Dissemination Conference: Student Workload and Learning Outcomes: Key Components for (Re)designing Degree Programmes, Key Questions, Debates and Conclusions of Workshops, (21-22 April 2008, Brussels, Belgium) pozri: www.tuning.unideusto.org/tuningeu/index.php?option=com_docman&task=docclick&Itemid=59&bid=92&limitstart=0&limit=5

Monitoring sa môže organizovať rôznymi spôsobmi. Bez ohľadu na to, aká metóda sa použije, spätná väzba študentov a učiteľov by mala predstavovať základný prvok kontroly a korigovania pridelovania kreditov. Údaje o dĺžke štúdia a výsledkoch hodnotenia v rámci programov a ich zložiek sú tiež súčasťou monitorovania pridelovania kreditov.

Je dôležité informovať študentov a spolupracovníkov o účele a priebehu monitorovacieho procesu, aby sa dosiahli precízne odpovede a vysoká návratnosť.

Ak hodnotenia odhalia rozdiel medzi predpokladaným pracovným zaťažením a časom, ktorý väčšina študentov skutočne potrebuje na dosiahnutie očakávaných vzdelávacích výsledkov, bude potrebná revízia pracovného zaťaženia vzdelávacích výsledkov alebo metód učenia a vyučovania. Táto revízia by sa nemala uskutočniť v priebehu akademického roka, ale mala by platiť pre nasledujúce akademické roky.

4.2. Udeľovanie kreditov ECTS

Kredity ECTS sa udeľujú študentom iba vtedy, keď príslušné hodnotenie ukázalo, že dosiahli požadované výsledky vzdelávania pre zložku programu alebo kvalifikácie. Kredity udeľujú inštitúcie, ktoré sú na to oprávnené. Ak sa však požadované vzdelávacie výsledky dosiahnu v neformálnych alebo informálnych kontextoch, na základe zodpovedajúceho hodnotenia sa udelí rovnaký počet kreditov, ako je stanovené vo formálnom študijnom programe. Na overenie neformálneho alebo informálneho vzdelávania môžu vysokoškolské inštitúcie zaviesť iné formy hodnotenia ako pre študentov zapísaných na formálnom programe (pozri bod 4.5). V každom prípade by metódy hodnotenia mali byť verejne dostupné.

Udeľovanie kreditov osvedčuje, že študent splnil požiadavky príslušnej vzdelávacej zložky. Počet kreditov udelených študentovi zodpovedá počtu kreditov pridelených uvedenému komponentu. Plný počet kreditov sa udelí vždy, keď študent v hodnotení vyhoví; nikdy sa neupravuje podľa úrovne výkonu študenta. Kredity ECTS nevyjadrujú, do akej miery študent splnil požiadavky na udelenie kreditov. Kvalitu výkonu študenta vyjadruje inštitucionálna alebo národná klasifikačná stupnica.

Niektoré národné alebo inštitucionálne predpisy počítajú s 'tolerančnými' postupmi.¹⁷ V takých prípadoch by mali byť podrobnosti takého procesu transparentné.

Jednotliví študujúci môžu získať viac alebo menej ako 60 ECTS kreditov za akademický rok, ak úspešne absolvujú viac alebo menej vzdelávacích zložiek ako mali plánovaných v rámci študijného programu.

4.3. Zhromažďovanie kreditov ECTS a progres

Z Hlavných charakteristík ECTS:

" V závislosti od rozhodnutia inštitúcie udeľujúcej akademický titul sa kredity môžu zhromažďovať s cieľom získať kvalifikáciu. "

---

¹⁷ „Condoning“ (Tolerovanie) je termín používaný, keď skúšobná komisia uvoľní študenta z prehodnotenia v jednotke študijného programu, v ktorej nevyhovel (tesne), ak v ostatných príbuzných zložkách vyhovel s dostatočne uspokojivými známami.

Na európskej úrovni Bolonský kvalifikačný rámec vymedzuje šírku rozsahu kreditov, ktoré musí študent zhromaždiť za účelom získania kvalifikácie zodpovedajúcej prvému a druhému stupňu (pozri časť 3.3). Rozpätia kreditov pre kvalifikáciu v rámci Národných kvalifikačných rámcov sú kompatibilné s bolonským rozsahom kreditov, aj keď tie prvé spomínané sú možno viac preskriptívne a podrobnejšie.

Na národnej alebo inštitucionálnej úrovni pravidlá progresu alebo požiadavky programu umožňujú študentom napredovať v rámci stupňa s cieľom získať istú kvalifikáciu. Oni stanovujú, za aké vzdelávacie výsledky a na akej úrovni sa môžu kredity zhromažďovať a ako. Pravidlá progresu môžu byť vyjadrené v počte kreditov alebo rozmedzí kreditov požadovaných na rôznych stupňoch v rámci študijného programu (napr. minimálny počet kreditov požaduje, aby postúpili z jedného akademického roka/semestra do ďalšieho). Môžu obsahovať aj detailné pravidlá o tom, aké komponenty sa musia/môžu vybrať v ktorej fáze a na akej úrovni (napr. povinné predmety, voliteľné predmety a prerekvizity). Pravidlá môžu byť formulované ako kombinácia vyššie uvedených.

Pravidlá progresu sa vzťahujú aj na počet kreditov, ktoré možno získať na rôznych úrovniach, ktoré je možné získať v rámci národného kvalifikačného rámca. Niektoré kvalifikačné rámce sú aj kreditové rámce, čo znamená, že stanovujú počet kreditov pre typ kvalifikácie (napr. magister). Tieto kreditové rámce stanovujú počet kreditov, ktoré majú byť pridelené po dosiahnutí požadovaných výsledkov vzdelávania. Pravidlá progresu definujú, ako študenti postupujú v rámci učebnej cesty k dosiahnutiu tohto počtu kreditov progresívnym spôsobom.

Akumulácia kreditov je zdokumentovaná v oficiálnom Výpise výsledkov tak, aby študenti mohli mať záznam, doklad alebo potvrdenie o tom, čo dosiahli v každej fáze svojej cesty za vzdelaním.

4.4. Prenos kreditov v ECTS

Z Hlavných charakteristík ECTS:

"Kredity pridelené v jednom programe môžu byť prenesené do iného programu, ktorý ponúka tá istá alebo iná inštitúcia. Tento prenos sa môže uskutočniť len ak inštitúcia udeľujúca akademický titul uzná kredity a s nimi spojené výsledky štúdia. Partnerské inštitúcie by sa mali vopred dohodnúť na uznávaní období štúdia v zahraničí."

Úspešný prenos kreditov vyžaduje akademické uznanie kreditov. Uznanie kreditov je proces, prostredníctvom ktorého inštitúcia osvedčuje, že určité výsledky vzdelávania dosiahnuté a ohodnotené na inej inštitúcii musia spĺňať určité požiadavky jedného z programov, ktoré ponúkajú. Vzhľadom k rozmanitosti programov a vysokých škôl, je nepravdepodobné, že kredity a výsledky vzdelávania jednej vzdelávacie zložky v rôznych programoch budú identické. Preto sa odporúča flexibilný prístup k uznávaniu kreditov získaných v inom kontexte. Je potrebné hľadať 'spravodlivé uznávanie' viac ako dokonalú ekvivalenciu. Takéto 'spravodlivé uznávanie' by malo byť založené na výsledkoch vzdelávania - teda na tom, čo osoba vie a je schopná robiť – viac než na formálnych postupoch, ktoré viedli k ukončeniu kvalifikácie alebo jej zložky.¹⁸ Proces uznávania by mal byť transparentný.

Odporúčanie pre kritériá a postupy pre hodnotenie zahraničných kvalifikácií¹⁹, ako ho prijal výbor

¹⁸ Adam, S (2004) Final report and Recommendations of the Conference: Improving the recognition systems of degrees and study credit points in the European Higher Education Area.

http://www.aic.lv/rigaseminar/documents/Riga_Final_ReportP_S_Adam.pdf

Lisabonského dohovoru o uznávaní, uvádza, že:

Uznávanie zahraničných kvalifikácií by malo byť garantované, ak sa nepreukáže podstatný rozdiel medzi kvalifikáciou, pre ktorú sa požaduje uznanie, a príslušnou kvalifikáciou krajiny, v ktorej sa žiada o uznanie. Pri aplikovaní tejto zásady by hodnotenie malo usilovať o zistenie či:

(a) rozdiely vo vzdelávacích výsledkoch medzi zahraničnou kvalifikáciou a príslušnou kvalifikáciou krajiny, v ktorej sa o uznanie žiada, sú príliš podstatné, aby umožnili uznanie zahraničnej kvalifikácie, ako požaduje žiadateľ.

Uznanie znamená, že dosiahnutý počet kreditov získaných za vhodné vzdelávacie výsledky dosiahnuté na príslušnej úrovni v inom kontexte nahradí počet kreditov, ktoré sú pridelené týmto vzdelávacím výsledkom na inštitúcii udeľujúcej kredity. V praxi to znamená, že 4-ECTS kreditová zložka v jednej inštitúcii môže nahradiť 5-ECTS kreditovú zložku na inej inštitúcii, ak sú výsledky vzdelávania rovnocenné. Študentovi sa potom udelí 5 ECTS kreditov.

Rozhodnutia o uznávaní kreditov a prenose kreditov prijíma inštitúcia udeľujúca kvalifikáciu na základe spoľahlivých informácií o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch, ako aj o prostriedkoch hodnotenia a ich validácii. Inštitúcie by mali svoju politiku uznávania zverejniť a ľahko sprístupniť.

V rámci ECTS je uznávanie kreditov za účelom zhromažďovania a prenosu zjednodušené pomocou kľúčových dokumentov ECTS, ako Katalóg predmetov, Zmluva o štúdiu a Výpis výsledkov štúdia (pozri bod 6).

4.4.1 ECTS a študijné pobyty v zahraničí

V prípade dohodnutej mobility študentov, tri zainteresované strany - domáca inštitúcia, hostiteľská inštitúcia a študent - by mali podpísať Zmluvu o štúdiu pre mobilitu (pozri bod 6.3.1) pred obdobím mobility. V takých prípadoch je uznávanie kreditov zo strany vysielajúcej inštitúcie automatické, ak sa splnili podmienky stanovené v zmluve o štúdiu.

Všetky vzdelávacie zložky, ktoré budú pokračovať v zahraničí, by mali byť uvedené v zmluve o štúdiu. Kde má študent pridelené kredity pre vzdelávacie zložky iné ako uvedené v Zmluve o štúdiu, je na domácej inštitúcii rozhodnúť, či ich uzná alebo nie. V prípade zmien programu štúdia odsúhlaseného so študentom, Zmluvu o štúdiu možno pozmeniť, ale pozmenená verzia musí byť podpísaná znovu tými istými tromi zúčastnenými stranami v rámci dohodnutého časového obdobia.

Uznávanie kreditov v rámci spoločných programov je stanovené v predpisoch programu. V prípade spoločných programov možno nie je potrebná Zmluva o štúdiu na mobilitu, pretože kredity dosiahnuté v partnerských inštitúciách sa uznávajú automaticky, ak sa rešpektujú pravidlá spoločného programu a sú splnené podmienky.

Ďalšie usmernenie, ako organizovať študijné pobyty v zahraničí v rámci bilaterálnych dohôd možno nájsť v prílohe č. 2 tejto príručky.

---

¹⁹ Pre celý dokument pozri: Recommendation on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications as adopted by the Lisbon Recognition Convention Committee at its second meeting, Rīga, 6 June 2001.

http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/Recognition/Criteria%20and%20procedures_EN.asp#TopOfPage

4.5. ECTS a celoživotné vzdelávanie

Z Hlavných charakteristík ECTS:

" ECTS sa vo veľkej miere využíva vo formálnom vysokoškolskom vzdelávaní a môže sa uplatňovať aj na ďalšie aktivity celoživotného vzdelávania. Ak študenti dosiahli výsledky štúdia v inom vzdelávacom kontexte (formálnom, neformálnom alebo informálnom) alebo v inom období, súvisiace kredity môžu byť po úspešnom posúdení, potvrdení alebo uznaní týchto výsledkov štúdia udelené."

Použitie ECTS pre celoživotné vzdelávanie posilňuje transparentnosť študijných programov a ciele výkony a to nielen pokiaľ ide o hlavné vysokoškolské stupne (bakalársky, magisterský alebo doktorandský), ale pre všetky druhy poskytnutých vzdelávacích činností alebo vzdelávacie výsledky uznávané vysokoškolskými inštitúciami. Skutočnosť, že všetky vzdelávacie úspechy sú zdokumentované a je im pridelený zodpovedajúci počet ECTS kreditov, umožňuje študentom, aby im bolo toto štúdium uznané s cieľom dosiahnuť kvalifikáciu, ak tieto výsledky vzdelávania spĺňajú požiadavky na kvalifikáciu.

4.5.1 ECTS a ďalšie vzdelávanie

Nie všetci študenti sú na riadnom štúdiu zapísaní na študijných programoch denného štúdia. Rastúci počet dospelých študentov nastúpi na „samostatné“ školenie bez toho, aby nevyhnutne smerovali ku konkrétnej kvalifikácii. Vysoké školy čelia rastúcim nárokom na uspokojovanie potrieb dospelých študentov a/alebo zamestnávateľov a na poskytovanie individuálnych plánov vzdelávania.

Pri použití ECTS pre ďalšie vzdelávanie platia rovnaké zásady pre pridelovanie kreditov, pridelovanie, prenos a zhromažďovanie. Rovnako ako pre kredity pridelené vzdelávacím zložkám, ktoré sú súčasťou študijných programov, kredity pridelené na ďalšie vzdelávanie sú založené na pracovnom zaťažení, ktoré je zvyčajne potrebné na dosiahnutie očakávaných vzdelávacích výsledkov.

Podľa želania študenta a/alebo požiadavky pre udelenie kvalifikácie môžu byť kredity udelené za ďalšie vzdelávanie uznané a zhromažďované na získanie kvalifikácie alebo nie. Niektorí študenti môžu mať záujem absolvovať nejakú vzdelávaciu zložku/jednotku študijného programu bez toho, aby si želali získať kvalifikáciu.

4.5.2 ECTS a uznávanie neformálneho a informálneho vzdelávania

Ľudia majú často cenné kompetencie získané mimo vysokej školy prostredníctvom iných typov vzdelávacích aktivít, pracovných činností alebo životných skúseností. Neexistuje žiadny dôvod, prečo by študenti, ktorí nešli tradičnou cestou, nemali mať výhodu transparentnosti a uznávania, ktoré môžu inštitúcie ponúknuť pomocou ECTS. Uznávanie neformálneho a informálneho vzdelávania tak otvára možnosť na dosiahnutie vysokoškolskej kvalifikácie pre tých, ktorí ju nemohli alebo nechceli získať tradičným spôsobom.

Vysoké školy by mali mať kompetencie udeliť kredity za vzdelávacie výsledky nadobudnuté mimo formálneho vzdelávacieho kontextu prostredníctvom pracovných skúseností, koníčkov alebo samostatného štúdia, za predpokladu, že tieto výsledky vzdelávania zodpovedajú požiadavkám ich kvalifikácie alebo vzdelávacích zložiek. V nadväznosti na uznanie neformálneho a informálneho vzdelávania by malo automaticky nasledovať udelenie počtu ECTS kreditov, ktoré sú pridelené k zodpovedajúcej časti formálneho programu. Počet udelených kreditov by mal byť rovnaký ako kredity pridelené na formálne vzdelávacie zložky s porovnateľnými výsledkami vzdelávania.

Rovnako ako v prípade formálneho vzdelávania, udeleniu kreditu predchádza posúdenie, aby sa overilo, či boli dosiahnuté vzdelávacie výsledky. Hodnotiace kritériá a súvisiace metódy hodnotenia by mali byť vytvorené tak, aby mohli merať dosiahnutie požadovaných vzdelávacích výsledkov na zodpovedajúcej úrovni, bez odkazu na konkrétne vzdelávacie aktivity. Napríklad, diskusie o predmete počas vyučovania nebudú zahrnuté do hodnotenia, ale relevantným faktorom môže byť zodpovedajúci výsledok vzdelávania ako je formulovanie argumentov v rámci interakcie so skupinou. Inštitúciám sa odporúča, aby zverejnili svoje pravidlá a postupy uznávania pre neformálne alebo informálne vzdelávanie na viditeľnom mieste na svojich internetových stránkach. Mali by obsahovať informácie pre študujúcich ako je spätná väzba pre študentov o výsledkoch hodnotenia alebo možnosť pre študujúcich na odvolanie. Inštitúcie sa tiež vyzývajú k vytvoreniu poradenských služieb pre uznávanie neformálneho informálneho vzdelávania. Tie môžu mať rôznu podobu v závislosti od národných a inštitucionálnych zvyklostí (napr. môžu existovať v rámci jedinej vysokej školy alebo ako spoločné centrá pre niekoľko inštitúcií).

Zavedením postupov pre uznávanie neformálneho a informálneho vzdelávania sa posilňuje aj sociálny rozmer vysokých škôl. Inštitúcie tak spĺňajú svoju úlohu uľahčiť prístup k štúdiu študujúcim z profesijného života a celej škály netradičných vzdelávacích prostredí, a tým prispievajú k tomu, že celoživotné vzdelávanie sa stáva skutočnosťou.

Príklad 3 - Príklad využitia kreditov pre CŽV – Škótsky kvalifikačný a kreditový rámec (SCQF)²⁰

Smernice SCQF propagujú využívanie validácie pre neformálne alebo informálne vzdelávanie:

- *pre osobný a profesijný rozvoj (formatívne uznávanie)*
- *pre udelenie kreditov (sumatívne uznávanie)*

To druhé zahŕňa posúdenie, a potom kreditové ohodnotenie vzdelávania dosiahnutého na základe skúseností nadobudnutých pred začiatkom formálneho programu alebo kvalifikácie. Kreditové ohodnotenie je proces, v rámci ktorého sa určí kreditová hodnota vzdelania/naučeného. Vo všeobecnosti to znamená, že prijímajúca inštitúcia určí počet kreditov študent, ktoré môže udeliť študentovi v rámci konkrétneho programu v rámci tejto inštitúcie alebo organizácie.

Proces udeľovania kreditov za neformálne alebo informálne vzdelávanie má tieto tri fázy:

- 1. Počiatkové poradenstvo a starostlivosť (čo proces ponúka študentovi, aké kreditové limity tu sú pre neformálne / informálne vzdelávanie, aké sú náklady, úlohy a povinnosti študenta a tútora / poradcu a rôznych vzdelávacích ciest na získanie kvalifikácie)*
- 2. Podpora (proces reflexie; pochopenie vzdelávacích výsledkov; identifikácia vlastných vzdelávacích výsledkov; zhromažďovanie dôkazov a výber)*
- 3. Uznanie / hodnotenie (hodnotenie dôkazov o dosiahnutí vzdelávacích výsledkov a kritériá hodnotenia)*
- 4. Udelenie kreditov (kredit udelený prostredníctvom tohto procesu má rovnakú hodnotu ako kredit získaný vo formálnom vzdelávaní)*

---

²⁰ Toto zhrnutie sa opiera o prezentáciu Ruth Whittaker, Caledonian Academy, Glasgow Caledonian University, prednesenej na „Bologna seminar on Learning Outcomes based Higher Education (21-22 February 2008, Edinburgh)“. Plné znenie prezentácie je možné nájsť na: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/Edinburgh2008.htm>

5. Zabezpečovanie kvality a ECTS

Primárnu zodpovednosť za zabezpečovanie kvality má inštitúcia.²¹ Interné zabezpečovanie kvality sa týka všetkých postupov, ktoré vysoké školy podniknú, aby zabezpečili, že kvalita ich programov a kvalifikácii spĺňa svoje vlastné špecifikácie a aj špecifikácie iných subjektov, ktoré sú zo zákona oprávnené tieto špecifikácie stanovovať. Vonkajšie hodnotenie kvality vykonané agentúrou pre zabezpečovanie kvality poskytuje inštitúciám spätnú väzbu a informácie pre zainteresované strany. Stručne povedané, interné zabezpečovanie kvality a externá kontrola kvality majú za cieľ zaviesť *Normy a smernice na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore pre vysokoškolské vzdelávanie*.²²

Používanie ECTS je v súlade s *Normami a smernicami na zabezpečovanie kvality*, najmä normy 1.2 a 1.7, ktoré uvádzajú, že:

- Inštitúcie by mali mať formálne mechanizmy na schvaľovanie, pravidelné revízie a kontrolu svojich vzdelávacích programov a udeľovania hodností.²³ Zabezpečovanie kvality programov a ich absolvovania by malo zahŕňať:
- vypracovanie a zverejnenie explicitných vzdelávacích výsledkov²⁴,
- zvláštnu pozornosť tvorbe a obsahu kurikúl a vzdelávacieho programu.²⁵
- Inštitúcie by mali pravidelne zverejňovať aktuálne, nestranné a objektívne informácie, a to ako kvantitatívne tak aj kvalitatívne, o študijných programoch a hodnoteniach, ktoré ponúkajú.²⁶

Kvalita implementácie a používania ECTS na vysokej škole by mala byť zabezpečená vhodnými procesmi (napr. interné a externé kontroly kvality a spätná väzba študentov).

Příklad 4 – Osvedčené postupy v ECTS a zabezpečovanie kvality

Osvedčený postup pri zabezpečovaní kvality ECTS a súvisiacich procesov je, že procesy, ktoré vysoké školy používajú na zabezpečenie kvality, zaručia, že vo všetkých svojich vysokoškolských študijných programoch:

- *vzdelávacie zložky sú vyjadrené vo vzťahu k príslušným vzdelávacím výsledkom, a je poskytnutá jasná informácia o ich úrovni, kreditoch, realizácii a hodnotení;*
- *štúdium môže byť ukončené v čase, ktorý im bol oficiálne pridelený (t.j. pracovné zaťaženie určené pre semester, trimester alebo akademický rok je reálne);*
- *ročný monitoring skúma akékoľvek odchýlky v štruktúre dosiahnutých výkonov a výsledkov;*

²¹ Realising the European Higher Education Area. Communiqué of the Conference of Ministers responsible for Higher Education in Berlin on 19 September 2003.

²² European Association for Quality Assurance in Higher Education (2005) Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/Standards-and-Guidelines-for-QA.pdf>

²³ Standards and Guidelines, p. 16

²⁴ tamže, s. 16

²⁵ tamže, s. 16

²⁶ tamže, s. 19

- študenti dostanú podrobné informácie a rady, aby mali zodpovedajúce prerekvizity a ko-rekvizity pre každý typ štúdia, nie je prípustné, aby si vybrali vzdelávacie zložky, ktoré nie sú na primeranej úrovni, alebo ich už predtým študovali na rovnakej úrovni.²⁷

Vzhľadom na mobilných študentov a uznávanie to znamená, že:

- procesy na prenos kreditov sú zahrnuté do bežných monitorovacích, kontrolných a overovacích postupov,
- sú poverení pracovníci, ktorí sú zodpovední za prenos a uznávanie kreditov;
- Zmluvy o štúdiu sú vyplnené vo všetkých prípadoch; ich vývoj, a akékoľvek následné zmeny by mali byť predmetom citlivých/spravodlivých a napriek tomu účinných procesov schvaľovania;²⁸
- mobilní študenti absolvujú riadne vzdelávacie zložky z existujúceho Katalógu predmetov; podstúpia úplný platný proces hodnotenia týchto vzdelávacích zložiek a budú ohodnotení spolu s domácimi študentmi;
- poskytnú sa podrobné výpisy zaznamenávajúce kredity a udelené známky;
- všetky kredity spojené s úspešným ukončením vzdelávacích zložiek, ktoré boli absolvované v rámci schválenej Zmluvy o štúdiu, budú uznané; výsledky by mali byť vydané a odovzdané bezprostredne;
- existujú objektívne postupy pre výklad udeleného klasifikačného stupňa, tak, aby sa aj známky - a nie iba kredity – odzrkadlili v každom vysvedčení pri ukončení kvalifikácie.

---

²⁷ Prerekvizity: vyžadované predchádzajúce znalosti, zvyčajne definované v podobe úspešného ukončenia ostatné predchádzajúcich vzdelávacích zložiek. Sprievodné podmienky: vzdelávacie zložky, ktoré vyžadujú, aby sa niektoré iné komponenty vykonávali súčasne alebo bezprostredne po úspešnom dosiahnutí vzdelávacích výsledkov zodpovedajúcich tejto zložke.

²⁸ Pojem citlivé 'spravodlivé uznanie' a nie striktná ekvivalentnosť by sa mala použiť pri príprave zmluvy o štúdiu, v súlade s Dohovorom z roku 1997 o uznávaní kvalifikácií týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania v európskej regióne, dôvodová správa: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/165.htm>

6. Klúčové dokumenty ECTS

Z Hlavných charakteristík ECTS:

" Prenos a zhromažďovanie kreditov sa uľahčuje využívaním klúčových dokumentov ECTS (katalóg kurzov, formulár prihlášky študenta, zmluva o štúdiu a výpis výsledkov štúdia) ako aj dodatku k diplomu."

Klúčové dokumenty ECTS opísané v tejto časti predstavujú široko používaný a akceptovaný spôsob odovzdávania informácií, ktoré sú užitočné pre všetkých študentov (vrátane mobilityných a nemobilityných študentov), akademických a administratívnych pracovníkov, zamestnávateľov a ostatných zainteresovaných aktérov. Správne používanie klúčových dokumentov ECTS zabezpečuje transparentnosť a zvyšuje kvalitu vysokoškolského vzdelávania.

Stále viac inštitúcie systematicky sledujú výkony svojich študentov zaznamenávané za pomoci počítačových systémov, ktoré integrujú údaje obsiahnuté v klúčových dokumentoch ECTS a ďalších dokumentoch, ako napr. dodatok k diplomu²⁹.

6.1. Katalóg predmetov

Prvým klúčovým dokumentom je Katalóg predmetov. Tento je pravidelným sprievodcom pre všetkých študentov navštevujúcich inštitúciu. O presnom formáte katalógu má právo rozhodnúť inštitúcia. Prípadne je možné z praktických dôvodov považovať za vhodnejšie oddeliť všeobecné informácie pre študentov od akademických informácií. V každom prípade, všetky informácie majú byť podrobné, priateľské k užívateľovi a aktuálne. Katalóg by mal byť zverejnený na webovej stránke inštitúcie tak, aby k nemu mali všetky zainteresované strany ľahký prístup. Mal by byť zverejnený s dostatočným predstihom, aby mali študenti možnosť individuálnej voľby.

Kontrolný zoznam odporúčaných obsahových jednotiek Katalógu predmetov je uvedený nižšie (bod 6.1.1). Tento kontrolný zoznam uvádza celú paletu informácií, ktoré by mali byť poskytnuté. Pritom je obzvlášť dôležité, aby informácie o ponúkaných kvalifikáciách, výučbe, učebných a hodnotiacich postupoch, úrovni programov, jednotlivých vzdelávacích zložkách a dostupných učebných zdrojoch pre študentov boli dobre a zrozumiteľne zdokumentované.

Všetci študenti by mali byť schopní identifikovať osobu, ktorá bude schopná poskytnúť im relevantnú radu, či už pôjde o inštitucionálnu alebo katedrovú úroveň, alebo úroveň predmetu štúdia. Je preto dôležité, aby katalóg poskytoval aj mená príslušných kontaktných osôb a informácie o tom, ako, kedy a kde ich je možné kontaktovať.

Transparentnosť a dostupnosť platia aj na jazyk. Publikácia by mala byť k dispozícii na webovej stránke, a to nielen v miestnom jazyku, ale prednostne aj v inom široko používanom jazyku, aby sa zvýšila transparentnosť na medzinárodnej úrovni³⁰. Odkazy na konkrétne príklady Katalógov predmetov možno nájsť na nasledujúcej webovej stránke http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

²⁹ Dodatek k diplomu je tiež súčasťou nástrojov na transparentnosť balíka Europass. <http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/hornav/Introduction/navigate.action>

³⁰ Druhý jazyk vyžadovaný pre inštitúcie, ktoré sa uchádzajú o ECTS Label, je angličtina.

Kontrolný zoznam pre Katalóg predmetov

Časť 1: Informácie o inštitúcii:

- meno a adresa
- akademický kalendár
- akademické orgány
- všeobecný opis inštitúcie (vrátane typu a statusu)
- zoznam ponúkaných programov
- všeobecné požiadavky na prijatie
- všeobecné pravidlá pre uznávanie predchádzajúceho vzdelávania (formálne, neformálne a informálne)
- všeobecne registračné postupy
- pridelovanie kreditov ECTS založené na pracovnom zaťažení študenta potrebného na dosiahnutie očakávaných výsledkov vzdelávania
- opatrenia pre akademické vedenie.

Časť 2: Informácie o programoch

Všeobecný opis:

- udeľovaná kvalifikácia
- úroveň kvalifikácie
- špecifické požiadavky na prijatie
- osobitné opatrenia na uznávanie predchádzajúceho vzdelávania (formálne, neformálne a informálne)
- požiadavky na kvalifikáciu a predpisy
- profil programu
- kľúčové výsledky vzdelávania
- profesijných profily absolventov s príkladmi
- prístup k ďalšiemu štúdiu
- diagram štruktúry študijného programu s kreditmi (60 za akademický rok riadneho štúdia)
- skúšobný poriadok, hodnotenie a klasifikácia
- požiadavky na ukončenie štúdia
- forma štúdia (denné, externé, e-learning)
- riaditeľ programu alebo ekvivalent.

Popis jednotlivých jednotiek študijného programu:

- názov jednotky študijného programu
- kód jednotky študijného programu
- typ jednotky študijného programu (povinná, voliteľná)
- úroveň jednotky študijného programu (napr. prvý, druhý alebo tretí stupeň; sub-úrovne v prípade potreby)
- ročník štúdia (v prípade potreby)
- semester / trimester, kedy sa jednotka študijného programu bude poskytovať
- počet pridelených kreditov ECTS
- meno vyučujúceho (vyučujúcich)
- vzdelávacie výsledky jednotky študijného programu
- spôsob dodania (osobne, dištančné vzdelávanie)

- prerekvizity a sprievodné podmienky
- odporúčané voliteľné súčasti programu
- obsah predmetu
- odporúčané alebo požadované čítanie
- plánované vzdelávacie aktivity a metódy výučby
- metódy a kritériá hodnotenia
- vyučovací jazyk
- pracovná stáž (stáže)

Časť 3: Všeobecné informácie pre študentov:

- životné náklady
- ubytovanie
- strava
- zdravotnícke zariadenia
- zariadenia pre študentov so špeciálnymi potrebami
- poistenie
- finančná pomoc pre študentov
- študijné oddelenie
- vzdelávacie zariadenia
- medzinárodné programy
- praktické informácie pre mobilných študentov
- jazykové kurzy
- stáže
- športové a rekreačné zariadenia
- študentské združenia

6.2. Prihláška študenta

ECTS Prihláška študenta bola vyvinutá pre mobilných študentov, ktorí strávia obmedzené študijné obdobie na inej inštitúcii. Študenti, ktorí zamýšľajú dokončiť svoje štúdium na inej inštitúcii, by sa mali zapísať podľa pravidelných postupov príslušnej inštitúcie a vyplniť iné typy prihlášok.

Prihláška študenta obsahuje všetky podstatné informácie o mobilnom študentovi, ktoré budúca hostiteľská inštitúcia potrebuje. Ak inštitúcia vyžaduje ďalšie informácie (napríklad, pokiaľ ide o bývanie, špeciálne zdravotné požiadavky) od prichádzajúcich študentov, môže požiadať samostatne.

Táto príručka ponúka štandardný formulár Prihlášky študenta, ktorý možno tiež nájsť na internetovej stránke http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Inštitúcie si môžu vybrať a prispôsobiť si štandardný formulár (pridaním svojho loga a ďalších špecifických informácií), ale mali by sa uistiť, že obsahuje všetky prvky a že, ak je to možné, je dodržaná postupnosť.

6.3. Zmluva o štúdiu

Na vysokých školách, sa študenti spravidla zapisujú na študijný program a na množstvo konkrétnych jednotiek študijného programu/ modulov na akademický rok alebo podľa semestrov. V praxi toto predstavuje Zmluvu o štúdiu pre domácich študentov. Zápisom študenta vysoká škola uzavrie dohodu o poskytovaní kurzov a udelení kreditov za dosiahnutie očakávaných vzdelávacích výsledkov.

6.3.1 Zmluva o štúdiu pre mobilných študentov

Zmluva o štúdiu ECTS bola pôvodne vyvinutá pre mobilných študentov s cieľom poskytnúť záväznú dohodu pred realizáciou mobility. Pri použití pre mobilných študentov, zmluvy o štúdiu obsahujú zoznam jednotiek študijného programu alebo modulov alebo iných vzdelávacích zložiek, ktoré si študent plánuje zapísať na inej inštitúcii, spolu s číselnými kódmi a kreditmi ECTS prideleným komponentom.

Zmluva o štúdiu ECTS je vyhotovená na semester alebo ročník štúdia a musí byť podpísaná domácou inštitúciou, prijímajúcou inštitúciou a študentom. Tí, ktorí podpisujú v mene oboch inštitúcií, musia mať štatutárne postavenie, ktoré im umožňuje zastupovať inštitúciu v zmluvnom vzťahu. Hostiteľská inštitúcia, je povinná zapísať prichádzajúceho študenta na plánované jednotky študijného programu / moduly a poskytnúť požadované vzdelávacie činnosti; domáca inštitúcia je povinná uznať kredity získané na inej inštitúcii. Od študenta by sa nemalo vyžadovať, aby vyjednával akademické uznávanie s jednotlivými akademickými pracovníkmi. Zmluva o štúdiu, spolu s Výpisom výsledkov štúdia, je navrhnutá tak, aby zaručila plné uznanie študijného programu absolvovaného na hostiteľskej inštitúcii.

Študijný program môže byť potrebné upraviť po príchode mobilného študenta. V takých prípadoch je potrebné Zmluvu o štúdiu čo najskôr prepracovať, a schváliť nanovo všetkými tromi stranami – domácou inštitúciou, prijímajúcou inštitúciou a študentom. Iba týmto spôsobom možno uznanie obdobia štúdia aj naďalej zaručiť v plnom rozsahu.

Táto príručka ponúka štandardný formulár, ktorý možno nájsť aj na nasledujúcej webovej stránke http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

Inštitúcie si môžu vybrať a prispôsobiť si štandardný formulár (pridaním svojho loga a ďalších špecifických informácií), ale mali by sa uistiť, že obsahuje všetky prvky a, ak je to možné, že je dodržaná postupnosť.

6.3.2 Zmluva o štúdiu pre pracovné stáže

Zmluva o štúdiu pre pracovné stáže alebo pracovný plán stáže predstavujú dôležitú súčasť pre praktické stáže, ktoré vyžadujú v rámci študijných programov. Mali by obsahovať rovnaké základné prvky ako štandardná Zmluva o štúdiu, aj keď samozrejme existujú rozdiely.

Pracovný plán stáže by mal jasne uviesť miesto konania pracovnej stáže, trvanie stáže, práce, ktoré majú byť vykonané (opisu práce), práva a povinnosti študentov, a očakávané výsledky vzdelávania. Bude tiež musieť uviesť, aké hodnotenie a kritériá hodnotenia sa použijú vo vzťahu k očakávaným vzdelávacím výsledkom a kto bude za to zodpovedný, t.j. úloha poskytovateľa stáže (zamestnávateľa), a v prípade potreby, hostiteľskej inštitúcie.

Pracovný plán stáže by mali podpísať tri strany – študent, domáca vzdelávacia inštitúcia a poskytovateľ stáže (zamestnávateľ). Tam, kde je zainteresovaná hostiteľská inštitúcia, sa očakáva,

že ho tiež podpíše. Hlavnú zodpovednosť znáša inštitúcia, ktorá udeľuje kvalifikáciu. V Zmluve by mal byť uvedený počet ECTS kreditov, ktoré budú udelené pri úspešnom dosiahnutí očakávaných výsledkov vzdelávania.

Táto príručka ponúka štandardný formulár pracovného plánu stáže, ktorý možno nájsť na nasledujúcej webovej stránke http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

Inštitúcie si môžu vybrať a prispôsobiť si štandardný formulár (pridaním svojho loga a ďalších špecifických informácií), ale mali by sa uistiť, že obsahuje všetky prvky a že, ak je to možné, je dodržaná postupnosť.

6.4. Výpis výsledkov štúdia (Transcript of Records)

Mnohé inštitúcie vystavujú výpis výsledkov štúdia pre každého študenta na konci každého semestra alebo akademického roka. Je to dôležitý dokument pre študenta a inštitúciu. Zaisťuje, že študenti majú presný a aktuálny prehľad o svojom postupovaní v rámci štúdia, vzdelávacích zložkách, si vybrali, o počet kreditov ECTS, ktoré získali, a známkach, ktoré im boli udelené. Výpis výsledkov štúdia ECTS je také osvedčenie v dohodnutom formáte. Jedná sa o dôležitý formálny dokument, ktorý poskytuje doklad o pokroku a uznaní výkonov.

U mobilných študentov najprv vypracuje výpis výsledkov domáca vysielajúca inštitúcia a odošle ho na hostiteľskú inštitúciu pre každého odchádzajúceho študenta pred odchodom, aby poskytla informácie o ukončených vzdelávacích zložkách, ich úrovni a dosiahnutých výsledkoch. Následne hostiteľská inštitúcia vystaví ďalší výpis výsledkov pre každého prijatého študenta a odošle ho na vysielajúcu inštitúciu po ukončení ich doby štúdia, aby sa formálne osvedčilo ukončenie, udelené kredity, a miestne známky získané počas obdobia mobility.

Vzhľadom k tomu, že výpis výsledkov je zásadný dokument pre zaznamenávanie postupovania všetkých študentov a pre uznávanie dosiahnutých študijných výkonov, je dôležité určiť, kto je zodpovedný za jeho vystavenie, ako to bolo vypracované a ako sa to doručí.

Táto príručka ponúka štandardný formulár výpisu výsledkov štúdia, ktorý možno nájsť na nasledujúcej webovej stránke http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

Inštitúcie si môžu vybrať a prispôsobiť si štandardný formulár (pridaním svojho loga a ďalších špecifických informácií), ale mali by sa uistiť, že obsahuje všetky prvky a že, ak je to možné, je dodržaná postupnosť.

7. Odkazy na ďalšie čítanie

7.1. Kreditové a kvalifikačné systémy

Európske nástroje:

• *The framework of qualifications for the European Higher Education Area*

<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/QF-EHEA-May2005.pdf>
Background report: *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*, Ministry of Science, Technology and Innovation, 2005

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

• *Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning*

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF>
Other information on the EQF:
http://ec.europa.eu/education/lifelong-learningpolicy/doc44_en.htm#doc

• Convention on the recognition of qualifications concerning higher education in the European region (CETS 165, 1997)

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/Que-VoulezVous.asp?NT=165&CL=ENG>
Explanatory report on the Convention:
<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/165.htm>

Publikácie na európskej úrovni:

• Tuning Educational Structures in Europe (2007)
http://tuning.unideusto.org/tuningeu/images/stories/template/General_Brochure_final_version.pdf

Ďalšia informácia a výstupy z projektu Tuning:

<http://unideusto.org/tuning>

or:

<http://www.rug.nl/let/tuningeu>

Relevantné Správy z Bolonských seminárov:

• Bolonský seminár 'Development of a Common Understanding of Learning Outcomes and ECTS' Porto, Portugal, 19-20 June 2008 Final Report and Recommendations
http://portobologna.up.pt/documents/BS_P_Report_20080915_FINAL.pdf
Ďalšie informácie o seminári (príspevky a prezentácie):
<http://portobologna.up.pt/>

• Bolonský seminár 'ECTS based on learning outcomes and student workload' Moscow, Russia, 17-18 April 2008

Záver:
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Moscow_April2008_conclusions_final.pdf

• Wagenaar, Robert (2006) 'An Introduction to the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)', in: EUA, *Bologna Handbook. Making Bologna Work*. Berlin: European University Association
<http://www.eua.be/publications/bolognahandbook/>

• Le Mouillour, Isabelle, commissioned by Cedefop (2005) *European approaches to credit (transfer) systems in VET*. Cedefop Dossier 12. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities
http://www.trainingvillage.gr/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/424/6014_en.pdf

• Adam, Stephen (2004) *Improving the recognition system of degrees and study credit points in the European Higher Education Area*.

Bolonský seminár o Uznávaní, University of Latvia, Riga, 3-4 December 2004, organised by Latvian authorities and the Council of Europe, supported by the EU Socrates programme. Final report and recommendations of the conference.
http://www.aic.lv/rigaseminar/documents/Riga_Final_ReportP_S_Adam.pdf

• European Association for Quality Assurance in Higher Education (2005) *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*. Helsinki: European Association for Quality Assurance in Higher Education
<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/Standards-and-Guidelines-for-QA.pdf>

• Gehmlich, Volker (2006) 'The Added Value of Using ECTS' in: EUA, *Bologna Handbook. Making Bologna Work*. Berlin: European University Association
<http://www.eua.be/publications/bologna-handbook/>

7.2. Tvorba kurikúl

• Volker Gehmlich, Andy Gibbs, Raimonda Markeviciene, Terence Mitchell, Graeme Roberts, Anne Siltala, Marina Steinmann (2008) *Yes! Go! A Practical Guide to Designing Degree Programmes with Integrated Transnational Mobility, DAAD*
<http://eu.daad.de/eu/mocca/06493.html>

7.3. Výsledky vzdelávania

• Bolonský seminár 'Learning Outcomes Based Higher Education - The Scottish Experience' Edinburgh, UK, 21-22 February 2008 *Conclusions and Recommendations*
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_Final_Conclusions_and_Recommendations.pdf
Final Report
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_final_report.pdf

Further information on the seminar (inputs, presentations):

7.4. Národné publikácie

Každá krajina publikovala alebo pripravuje publikáciu informáciu o národných kvalifikačných a kreditových systémoch. Dva príklady sú Škótsko a Írsko.

• The Scottish Credit and Qualifications Framework
<http://www.scqf.org.uk>

• National Qualifications Authority of Ireland – National Framework of Qualifications
<http://www.nfq.ie/nfq/en/index.html>

• <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/Edinburgh2008.htm>

• Adam, Stephen (2008) *Learning Outcomes Current Developments in Europe: Update on the Issues and Applications of Learning Outcomes Associated with the Bologna Process*. Edinburgh: Scottish Government
Presented to the Bologna Seminar: Learning outcomes based higher education: the Scottish Experience (February 2008, Edinburgh).
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_Adams.pdf

• Adam, Stephen (2004) *Using Learning Outcomes: A consideration of the nature, role, application and implications for European education of employing learning outcomes at the local, national and international levels*
<http://www.pedagogy.ir/images/pdf/usinglearning-outcomes-eu.pdf>

• Kennedy, Declan, Hyland, Aine, and Ryan, Norma (2006) 'Writing and Using Learning Outcomes: A Practical Guide' in: EUA, *Bologna Handbook. Making Bologna Work*. Berlin: European University Association
<http://www.bologna.msmt.cz/files/learningoutcomes.pdf>
Presented to the Bologna Seminar: Using Learning Outcomes (July 2004, Edinburgh).
http://www.bologna-bergen2005.no/EN/BoI_sem/Seminars/040701-02Edinburgh/040620LEARNING_OUTCOMESAdams.pdf

• Cedefop (2008) *The Shift to Learning Outcomes: Conceptual, political and practical developments in Europe*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities
Synthesis:
http://www.trainingvillage.gr/etv/Upload/Information_Information_resources/Bookshop/494/4079_en.pdf
Plné znenie správy bude publikované.

- HRK (2007) Bologna Reader II, Neue Texte und Hilfestellungen zur Umsetzung der Ziele des Bologna-Prozesses an deutschen Hochschulen, Bonn
http://www.hrk.de/bologna/de/Bologna_Reader_gesamt.pdf

- Gehmlich, Volker (2008) Die Einführung eines Nationalen Qualifikationsrahmens in Deutschland – DQR – Untersuchung der Möglichkeiten für den Bereich des formalen Lernens, Osnabrück : Univ., Fak. für Wirtschafts- und Sozialwiss

- Meijers, van Overveld, Perrenet with the cooperation of Borghuis and Mutsaers (2005) Criteria for Academic Bachelor's and Master's Curricula
http://www.jointquality.nl/content/descriptors/AC_English_Gweb.pdf

- Hildbrand, Tremp, Jäger Tüchmantel (2008) The Curricula Reform at Swiss Institutes of Higher Education: An Analysis of the Current State and Perspectives in the Bologna Reform
www.crus.ch/dms.php?id=5499

8. Slovník pojmov

Nasledujúci slovníček definuje terminológiu pre účely Užívateľskej príručky ECTS.

Akumulácia	Proces zhromažďovania kreditov udelených za dosiahnutie výsledkov vzdelávania za vzdelávacie zložky či iné vzdelávacie aktivity.
Pridelenie kreditu	Proces priradenia počtu kreditov kvalifikáciám alebo programom alebo ďalším vzdelávacím zložkám.
Hodnotenie	Celkový rozsah metód (písomné, ústne a praktické testy / skúšky, projekty a portfólia) používané na hodnotenie študentov, ktorí dosiahli očakávané vzdelávacie výsledky.
Kritériá hodnotenia	Opis toho, čo sa očakáva, že študent urobí, aby preukázal, že dosiahol vzdelávacie výsledky.
Udelenie kreditu	Akt odovzdania počtu kreditov študentom, ktoré sú priradené k zložke alebo kvalifikácii. Udelenie kreditu uznáva, že vzdelávacie výsledky študentov boli posúdené a že študent spĺňa požiadavky pre vzdelávaciu zložku alebo kvalifikáciu.
Kompetencie	Dynamická kombinácia kognitívnych a metakognitívnych zručností, vedomostí a chápania, interpersonálne, intelektuálne a praktické zručností, etické hodnoty a postoje. Podpora kompetencií je cieľom všetkých vzdelávacích programov. Kompetencie sa rozvíjajú vo všetkých jednotkách študijného programu a sú posudzované v rôznych fázach programu. Niektoré kompetencie sa vzťahujú na oblasť predmetu štúdia špecifické pre odbor), iné sú generické (spoločné pre každý študijný odbor). Je zvyčajné, že rozvoj kompetencií napreduje integrovaných a cyklickým spôsobom v celom programe.
Tolerovanie	Tolerovanie je termín používaný v niektorých národných kontextoch, keď skúšobná komisia oslobodzuje študenta od opakovaného hodnotenia v zložke, v ktorej študent nevyhovel (alebo len okrajovo neuspel), ak v ďalších súvisiacich zložkách uspel s dostatočne vysokou kvalitou.
Kontaktná hodina	Hodiny (typický čas 45-60 minút) strávia študenti činnosťou, ktorú riadia pedagogickí pracovníci.
Kredit (ECTS)	Kvantifikovaný prostriedok vyjadrenia objemu vzdelávania založený na pracovnom zaťažení potrebnom na dosiahnutie očakávaných výsledkov vzdelávacieho procesu, na stanovenej úrovni.
Stupeň (Cyklus)	Všetky kvalifikácie v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania sú umiestnené do troch stupňov. Jedným z cieľov uvedených v Bolonskej deklarácii v roku 1999 "Prijatie systému založeného na dvoch hlavných stupňoch, bakalárskom a magisterskom." V roku 2003 doktorandské štúdium boli tiež zahrnuté do bolonskej štruktúry ako tretí stupeň.
Deskriptory stupňov (úrovni)	Generické vyjadrenie o široko očakávaných výsledkoch každého z troch stupňov. Dobrým príkladom deskriptorov všeobecného stupňa (úrovne), sú takzvané Dublinské deskriptory, ktoré slúžili ako jeden zo základov (spolu s ECTS) pre Kvalifikačné rámce v Európskom vysokoškolskom priestore.
Vzdelávacia zložka	Samostatný a formálne štruktúrovaná vzdelávacia skúsenosť (ako napríklad: jednotka študijného programu, modul, seminár, pracovná sťaž).
Formálne vzdelávanie	Vzdelávanie zvyčajne poskytnuté vo vzdelávacej alebo školiacej inštitúcii, štruktúrované (pokiaľ ide o vzdelávacie ciele, čas vzdelávania a podporu) a vedie k osvedčeniu. Formálne vzdelávanie je z pohľadu študenta úmyselné.
Informálne vzdelávanie	Vzdelávanie vyplývajúce z každodenného života činnosti súvisiace s prácou, rodinou alebo voľným časom. Nie je štruktúrované (pokiaľ ide o vzdelávacie ciele, čas vzdelávania a podporu) a spravidla nevedie k certifikácii. Informálne vzdelávanie môže byť zámerné, ale väčšinou je neúmyselné (alebo "náhodné" / mimovoľné).
Študent	Jednotlivec zapojený do procesu učenia (formálneho, neformálneho alebo informálneho vzdelávania).
Zameraný na študenta (prístup alebo systém)	Prístup alebo systém, ktorý podporuje tvorbu študijných programov, ktoré sa zameriavajú na úspešné výkony študentov, zohľadňujú rôzne priority študentov iné a sú v súlade s primeraných pracovným zaťažením (t.j. zaťažením, ktoré je reálne

	v rámci trvania vzdelávacieho programu). Poskytuje študentov väčšie zapojenie pri výbere obsahu, formy, tempa a miesta učenia.
Vzdelávacie výsledky	Výsledky vzdelávania opisujú to, čo by mal študent vedieť, čomu by mal rozumieť a čo by mal byť schopný robiť po úspešnom ukončení procesu vzdelávania.
Deskriptor úrovne	Všeobecné vyhlásenie o tom, čo študenti, ktorým bola udelená kvalifikácia na určitej úrovni kvalifikačného rámca, spravidla dosiahnu.
Modul	Jednotka študijného programu v systéme, v ktorom každá jednotka študijného programu má rovnaký počet kreditov alebo jeho násobky.
Neformálne vzdelávanie	Vzdelávanie, ktoré neposkytovala vzdelávacia alebo školiaca inštitúcia a spravidla nevedie k certifikácii. Je však štruktúrované (pokiaľ ide o vzdelávanie cieľe, čas vzdelávania a podporu). Neformálne vzdelávanie je z pohľadu študenta zámerné.
Program (vzdelávací)	Súbor vzdelávacích zložiek, založený na výsledkoch vzdelávania, ktoré sú uznávané pre udelenie určitej kvalifikácie.
Postup/Progres/Progesia	Proces, ktorý umožňuje študentom postúpiť z jednej fázy kvalifikácie na ďalšiu a získať prístup k vzdelávacím programom, ktoré pripravujú na kvalifikácie na vyššej úrovni ako tie, ktoré už má.
Priebeh postupu	Súbor pravidiel, ktoré definujú podmienky pre postupovanie študentov v rámci kvalifikácií a na iné kvalifikácie.
Kvalifikácia	Akokoľvek vzdelanie, diplom alebo iné osvedčenie vydané príslušným orgánom a potvrdzujúci úspešné ukončenie akreditovaného študijného programu.
Národný kvalifikačný rámec (vysokoškolské vzdelávanie)	Jednoduchý opis, na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni vzdelávacieho systému, ktorý je medzinárodne zrozumiteľný, a pomocou ktorého je možné opísať všetky kvalifikácie a iné vzdelávacie úspechy v oblasti vysokoškolského vzdelávania a dať ich do vzťahu koherentným spôsobom, ktorý definuje vzťah medzi vysokoškolskými kvalifikáciami.
Zabezpečovanie kvality	Proces alebo súbor postupov prijatých na vnútroštátnej úrovni a inštitucionálnej úrovni, aby sa zabezpečila kvalita vzdelávacích programov a udeľovaných kvalifikácií.
Uznávanie kreditov	Proces, prostredníctvom ktorého inštitúcia potvrdzuje, že vzdelávacie výsledky dosiahnuté a hodnotené na inej inštitúcii spĺňajú (niektoré alebo všetky) požiadavky určitého programu, jeho zložky alebo kvalifikácie.
Uznávanie neformálneho a informálneho vzdelávania	Proces, prostredníctvom ktorého inštitúcia potvrdzuje, že výsledky vzdelávania dosiahnuté, a posúdené v inom kontexte (neformálne alebo informálne vzdelávanie) spĺňajú (niektoré alebo všetky) požiadavky na určitého programu, jeho zložky alebo kvalifikácie.
Študent	Učiaci sa zapísaný do formálneho vzdelávacieho programu.
Prenos	Proces, v ktorom kredity udelené v jednom kontexte sú uznané v inom kontexte za účelom získania kvalifikácie.
Pracovné zaťaženie	Objem času, ktorý študenti zvyčajne potrebujú na to, aby ukončili všetky vzdelávacie aktivity (ako prednášky, semináre, projekty, prax, samostatné štúdium a skúšky), ktoré sú potrebné na to, aby dosiahli očakávané výsledky vzdelávania.

Európska komisia

Užívateľská príručka ECTS

Luxemburg: Úrad pre úradné publikácie Európskych spoločností

2009 - 60 pp. - 18,2 x 25.7 cm

ISBN: 978-92-79-09728-7

doi: 10.2766/88064

NC-30-08-641-EN-C